

2021. aasta tegevusteks olid planeeritud Vana-Võromaa piirkonna omapäraga seotud arendustegevused:

1. Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku arendamine
2. Vana-Võromaa kultuuriruumi turundustegevused

TEGEVUS 1

Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku arendamine 2021

Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku edendamine on pikaajaline ja kogu Vana-Võromaad haarav arendustegevus, mida toetab Võru Instituut (ruumid, vahendid, osaliselt töötasu), tegevustoetusega Rahandusministeerium (töötasud ja osaliselt sõidukulud), võrgustiku arendamisse on panustanud Vana-Võromaa Käsitüü MTÜ liikmed (vabatahtlik töö, majanduskulud osaliselt, oma toodete annetused) ning võrgustiku tegevuste kuluvajadusteks sai MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü aastaks 2021 tegevustoetust Vana-Võromaa pärimuskultuuri toetuse meetmest 8000.- eurot.

2021. aasta tegevus oli kavandatud arvestusega, et tegevusi võivad olulisel määral mõjutada riiklikult kehtestatud tegutsemispiirangud seoses viirushaiguse leviku tõkestamisega.

Tegevuskava koostades loodetud eeldused (2021. aasta suvel ning aasta teises pooles on olukord normaliseerunud ja tavapärased käsitöösündmused toimuvad) ei täitunud ning mõningased muutused tuli tegevusplaanis jooksvalt teha.

Võrgustikust:

Võrgustikus on meistrite meilikontakte 102, lisaks on teavitusteks ja infovahetuseks FB-i leht Vana-Võromaa käsitöö (aadressiga <https://www.facebook.com/groups/349220601868327/>), millel on 206 liiget. Vana-Võromaa Käsitüü kõigile avatud FB leht asub <https://www.facebook.com/vanavoromaahandycraft/>, sellel on 542 jälgijat (aastaga lisandunud ligi 200 jälgijat).

Käsitöövaldkonna 2021. aasta arendustegevused (periood jaanuar-detsember):

1. Tugitegevused käsitöölisele piirkonna eripära kandvate toodete arendamiseks.

Omapära-toodete arendustöö suunal toimus uute omapäratoodete loomise konkurss teemal MÕTSA POOLÕ. Konkurss kestis 11. veebruarist kuni 30. aprillini, kokku laekus 19 erinevat tööd, osales 7 autorit. Konkursil osalenud toodetega saab tutvuda video ja fotode vahendusel Vana-Võromaa Käsitüü FB lehel: <https://www.facebook.com/vanavoromaahandycraft/>

Konkurssi ja tulemusi kajastati laialdaselt piirkonna meediakanalites.

Vana-Võromaa Käsitüü osales piiriülese koostöö projektis „BestNest“, mille eesmärgiks on suurendada Pihkva ja Võru linnade konkurentsivõimet ning loomeettevõtjate ja käsitöömeistrite ettevõtlusalaste kogemuste ja teadmiste kasvu.

Külli ja Vilve nõustasid projekti juhtpartnerit (Võru LV, esindajad Kait Kabun, Tiina Hallimäe) käsitöölise loomegrupi koostamisel (motivatsiooniküsitlus, ankeet, tagasiside), grupi huvides koolitusprogrammi kavandamisel, ühiselt korraldati kaks Võru-Pihkva ühisseminari virtuaalselt, materjalid on avaldatud:

09. sept 2021: Praktikate ja kogemuste jagamine kohaliku eripära esitlemisel turismis ja käsitöötoodete disainimisel

https://drive.google.com/drive/folders/1t6NQBFT-3g5U468-Xr_e6_-Wb1GzkzeM?usp=sharing

19. nov 2021: Pihkva ja Võrumaa piirkonna traditsioonilise käsitöö ajalugu

https://drive.google.com/drive/folders/1B_dKh-stlzL63WXasXYt4nGDm1F3s1QL?usp=sharing

Tegeldi tulevases loomekoja hoones käsitöövaldkonna tegevuste kavandamisega, ühiste kavatsuste kokkuleppe sõlmimine.

Ideid tootedisaini osas saadi üksteiselt veebikohtumistel, hästi kasuks tuli tutvumine Pihkvamaa käsitööga ja üliõpilaste disaini-ideedega (veebi vahendusel).

Toimus vaseliste tehnika koolitus 28. aug Võru Instituudi saalis. Õpetaja Astri Kaljus.

Toodete lugude ning disaini osas nõustasid käsitöölisi Vilve Oja, Külli Eichenbaum, tootearenduse teemaga tegeles aastaringselt võrgustiku koordinaator Vilve Oja.

Tulemus: Konkursiga loodi uusi kohalikku kultuurilist eripära esile tõstvaid käsitöötooteid ning meeneid. Õpiti töötama ja käsitööd esitlema veebikeskkondade kaudu, loodi kontakte Pihkvamaa loome-ettevõtjatega, saadi uusi ideid kasutamaks Võromaa mustreid-kirju, Võromaa sümboolikat ja võro keelt toodete loomisel ning müümisel.

2. Vana-Võromaa käsitöötoodete müüki ja reklaami toetav tegevus

2.1. Vana-Võromaa e-poe *Uma puut* kaubavalikut täiendati aastaringselt (toodete lisamine, väljavahetamine, uute tegijate lisamine, nõu ning abi tootekirjelduste koostamisel ja tootefotode tegemisel). Veebikanalites poe toodete reklaamimine. Poe kaudu müüvad tooteid 30 erinevat meistrit/ettevõtjat (2021 a detsembris).

Arendasime ristturundust visitvoru.ee veebilehega (vt p 4).

E-poe arendamisega tegelesid aastaringselt koordinaator Vilve Oja ja projektijuht Külli Eichenbaum.

Tulemus: e-poes on kaubavalik osaliselt vahetunud, lisandunud on uusi tooteid, toimub regulaarne reklaam ning postitused veebiturunduse võimalusi kasutades. Tuntus ning küllastajaskond on laienenud.

2.2. Vana-Võromaa käsitöö esinduse osalemine käsitöölaatadel ja sündmustel Vana-Võromaal ning mujal:

30. juuli osalesime esindusega Karksis toimus Mulgi peol: Vana-Võromaa käsitöö väljapanek, müük, tutvustamine, õpituba, laadalaval lõõtspillitüdrukute esinemised ja intervjuu.

11. nov – 14. nov virtuaalne mardilaat (laht avatud aasta lõpuni)

12. detsember Vana-Võromaa käsitöö ERM jõululaadal

14.-21. det Vana-Võromaa käsitöö jõulumüük Võrus Tartu tn 48

Kahjuks jäid sel hooajal ära mitmed sündmused, kuhu oli esindusega kavas minna ja osalt tehti minekuteks ettevalmistusigi. Mõned sündmused olid küllastajatele piiratud ligipääsuga, seega osalemine poleks täitnud oma eesmärki.

Üritustele väljaminekut ning osalemist koordineeris Vilve Oja, müügiga tegelesid käsitöölised.

Tulemus: Vana-Võromaa käsitöö oli vastavalt võimalustele üritustel ja laatadel esindatud. Vana-Võromaa Käsitöö kaubamärki ning e-poodi umapuut.ee on sel aastal virtuaalselt tugevalt reklaamitud. Vana-Võromaa käsitöö oli virtuaalselt esindatud Eesti käsitöö aasta tippsündmusel Mardilaadal.

3. Käsitöölise vaheline koostöö ja teadmiste edasiandmine

Jätkus käsitöölise vaheline info jagamine: jooksvaid teateid edastati e-posti listi ning FB lehtede kaudu ning telefonitsi. Plaanide-vajaduste arutamiseks, seminarideks ja koolitusteks koguneti

vastavalt võimalustele, igal arutelul oli avatud veebi kaudu osalemise võimalus.

12. jaanuar tsõõriklaud (veebis) – 2020 kokkuvõtted, 2021 tegevuste läbiarutamine

9. veebruar tsõõriklaud (veebis) – tootekonkursi arutelu, infovahetus

9. märts tsõõriklaud – tegevuspiirangute aja infovahetus, vahepeal valminud uute käsitöötoodete tutvustamine meistrite poolt veebi kaudu

4. mai tsõõriklaud ja konkursi „Aigu om“ tulemuste avaldamine, esitlus (veebiülekanne ja album FB-s). Plaanide arutelu

29. sept tsõõriklaud - tagasivaade kevadele-suvele ja ettevaade sügisele, ülevaade nõukoja arendustest, tegutsemisvõimaluste arutelu, tulevikuväljavaated loomemajas tegevusteks.

12. oktoober tsõõriklaud – mardilaada ettevalmistused, projekti BestNest vahekokkuvõtted

16. november – rahvarõivastesse rõivastumise video (eesti keelne) esitlus, edasiste tegevuste arutelu, sh 2022. aasta põhilised tegevussuunad.

7. detsember tsõõriklaud – Pihkvaga toimunud ühisseminaride ettekannete tutvustus, järgneva aasta tegevusplaanide arutelu, jõulueelsete müükide ettevalmistused.

Kokkusaamiste memod on avaldatud Vana-Võromaa Käsitöö kodulehel: <https://wi.ee/tegemise/vana-voromaa-kasituu/>

Koostööd ja infovahetust korraldavad koordinaator Vilve Oja ning projektijuht Külli Eichenbaum.

Tulemus: käsitöölise omavaheline koostöö ja infovahetus toimib, ühistegevused on läbi arutatud ja kavandatud, toimub müügikoostöö ja üksteise nõustamine. Toimus 8 ümarlaua-kokkusaamist, võrgustiku tegevustesse liitus kolm aktiivset käsitöö tegijat.

4. Käsitöö tihedam lõimimine turismivaldkonnaga.

Vana-Võromaa kaubamärgi all olevat käsitööd vahendati suve hakul piirkonna müügipaikadesse, sel korral peamiselt muuseumide suvepoodide kaudu. Mitmed senised müügivõimalused kadusid 2020 suvel ja jäid suletuks ka möödunud suvel.

Võromaa Arenduskeskusega koostöös loodi IT lahendus, millega veebipoe Umapuut.ee kaubavalik kuvatakse turismiinfo kodulehel <https://www.visitvoru.ee/e-pood>, lahenduse rakendamine on toonud uusi kliente e-poodi ja samas on piirkonna külalistele meie käsitöö paremini nähtav ja kättesaadav.

Tulemus: Käsitöölisi kaasati võimaluste piires Vana-Võromaa kultuuriruumi turundusse, tootekonkursi kaudu loodi uusi kohalikku eripära kandvaid turismimeeneid, piirkonna külalistel on lihtsam jõuda siinse käsitöökultuurini.

5. Vana-Võromaa käsitöömeistritest videoklippide sarja jätkamine, veebruar-oktoober 2021

Jätkati 2020 aasta sügisel alustatud lühiklippide sarja „Vana-Võromaa käsitöömeistrid“, mida jagatakse koostööpartneri Võru Instituudi videokanali kaudu youtubes ja seotakse veebipoega Uma Puut. Videote eesmärgiks on tutvustada meistreid oma loomikeskkonnas ja tuua seega meister toote ostjale lähemale olukorras, kus reaalse suhtluse võimalused on oluliselt vähenenud.

Koostöös videooperaatori Robin Valgega tehti 5 videoklippi, mis on seotud ka veebipoega umapuut.ee ning on avaldatud Võru Instituudi youtube kanalil.

Videoklipid käsitöömeistritest:

käsitöömeister Urmas Štubis: <https://youtu.be/DfTW6fXLnw>

käsitöömeister Virve Niilisk: <https://youtu.be/KpWIHQJYAUM>

käsitöömeister Hele-Mall Maask: <https://youtu.be/rwFLpmtJkg8>

käsitöömeistrid Vastseliina käsitööühingust: https://youtu.be/CU_d_22rvts

Meistrite toodete 2021 veebitutvustus: <https://youtu.be/eC4YqJm7t9s>

Vana-Võromaa käsitöötooteid ülevaatlilikult tutvustav klipp teenib kaht eesmärki – esmalt kutsus külastama jõulueelset näitus-müüki ja peale müügi lõppu tutvustab humoorika võrukeelse jutuga meie meistrite tooteid.

Tulemus: Vana-Võromaa käsitöömeistrite oskusi ja tooteid esitlevad lühivideod toetavad kultuuriruumi tuntust, klippe kasutatakse piirkonna eripära (sh võro keel) väljatoomisel, veebipoe UmaPuut klientuur laieneb, mis omakorda elavdab käsitöötoodete müüki, toob meistritele uusi tellimusi ning innustab ka meistreid uusi tooteid looma.

6. Vana-Võromaa rahvarõiva nõukoja sisuloome, jaanuar-november 2021

Jaanuaris 2021 rahuldab MTÜ Rahvarõivas taotluse Vana-Võromaa Rahvarõiva nõuandekoja asutamiseks asukohas Katariina allee 11, Võru, 65608 Võru maakond, taotlejad MTÜ Vana-Võromaa Käsitöö koostöös Võru Instituudiga.

Nõukojas jagatakse piirkonna inimestele infot rahvarõivaste komplekteerimise, valmistamise ja kandmise kohta kõigi kaheksa Vana-Võromaa kihelkonna Hargla, Kanepi, Karula, Põlva, Rõuge, Räpina, Urvaste ja Vastseliina osas.

Nõukoja sisuloomega tegeldi jaanuarist detsembrini. Valmisid:

6.1. Rahvarõivatare seinakujundus (sisuline töö Külli, Vilve ja Mirja tööpanused, tehniline lahendus Võru instituudi kuludest)

6.2. Tare sisustust täiendati kappide ja nendel olevate klaasvitriinidega, kuhu valiti väljapanek rahvarõivaste üksikesemetest (inventar Võru Instituudi kuludest, esemed muuseumi fondist+varasem kindanäitus, tekstid ja pärimuslood esemete juurde Külli ja Vilve tööpanus).

6.3. Videote loomine Rõuge kihelkonna rõivaste tutvustamiseks. Valminud on videod võro, eesti ja inglise keeltes, vastavate keelte subtiitritega. Video tutvustab Vana-Võromaa Rõuge kihelkonna naise ja mehe 19. sajandi teise poole pidulikke rahvarõivaid. Näha saab, kuidas rahvarõivaid selga pannakse ja jagatakse teadmisi rõivaste valmistamise ning kandmise kohta. Filmi pikkus 20 min. Avalikkus näeb videoid YT kaudu:

Võro keelen: <https://youtu.be/i5tKKPevSB0>

Eesti keeles https://youtu.be/Z9egxgPnn_k

Inglise keeles: <https://youtu.be/DL5r3Tsofco>

(Inglise keelne on hetkel veel piiratud ligipääsuga, sest ilmses veel vajadus mõnes kohas inglise keelt kohendada nii subtiitrites kui loetavas tekstis).

Nõukoja inventari täienedes (esitlusekraani hankimine ja paigaldamine) saab videoid (ja edaspidi ka teisi rahvarõivastega seotud esitlusi) näidata nõukojas kohapeal.

6.4. Rahvarõivastesse rõivastumist ning rõivaid tutvustava programmi koostamine ja selle teenuse pakkumiseks valmistumine juunis avanenud veebituru kylas.ee kaudu. Teenus oli aktiivselt broneeritav augustis-septembris, talvisel hooajal ettetellimisel: <https://kylas.ee/et/teenused/sae-hinnast-vorokoso-muudu-pidoroivilo>

6.5. Kultuurikoja muuseumipedagoogide poolt õpilastele rahvarõivastest kõnelevate muuseumitundide sisuline ettevalmistamine ja nende pakkumine õpetajatele (Lagle Lindenberg).

6.6. Kaheksa kihelkonna materjalide jaoks infomappide loomine, täiendatud materjale uuemate

uurimustöödega, fotodega.

6.7. Nõukoja väljapanekul põhineva rahvarõivamängu loomine ja valmistamine. Mängu poolsada küsimust-vastust tutvustavad rõivaid ning nende tegemise ja kandmisega seotud kombeid. Mäng „Otsi ja lövvä!“ koosneb 52 küsimuse ja 52 vastusekaardist. Küsimuse kaardil on ese või osake esemest, mis tuleb pildi või võrkeelse nimetuse järgi rahvarõivatarest üles otsida. Ülesleitud eseme lugu on kirjas vastusekaardil, õige vastuse leiab kaardilt pisipildi või rõivaeseme eestikeelse nimetuse järgi.

Mängu kaarte saab vaadata (piiratud ligipääs!) :

<https://drive.google.com/file/d/1RH7ex8mI7lcepBBYt-pTYS8zON6NK3wt/view?usp=sharing>

Mäng sobib kõigile, kellele rahvarõivad huvi pakuvad. Mängu trükitakse kaks komplekti ja nendega saab vaid nõukoja kohapeal mängida (on seotud nõukoja väljapanekuga).

6.8. Toimus rahvarõivaalane nõustamine. Mahukam nõuandmine oli Kääpa kooli jaoks sealse piirkonna rahvarõivaste ajaloo ja kihelkondliku valiku nõustamine. Enamasti küsitakse üksikesemete kohta ja ka kihelkondlike muustrite kohta infot.

Täiendasime veebiportaali „Eesti rahvarõivad“ <https://rahvarõivad.ee/> Vana-Võromaa kihelkondade rahvarõivaste tekstidega ning lisasime viited esemetele MUIS-is.

Tulemus: Rahvarõiva nõukoja rõivaste ja kombestiku tutvustamiseks on loodud mitmeid abistavaid näitlikke materjale, mis annavad esmased teadmised siinse piirkonna rõivastumise pärimusest nii lastele kui täiskasvanutele. Töötab nõustamine, kogutakse juurde ajaloolist teavet, uurimusi, luuakse fotomaterjali. Kogutud materjalid talletatakse alaliselt Vana-Võromaa kultuurikoja muuseumis ning on avalikkusele kättesaadavad.

Sündmuste ülevaade aastaringi lõikes:

jaanuar: tootekonkursi ettevalmistused. Tegevuspiirangud ei võimaldanud kokkusaamisi korraldada.

12. jaanuar tsõõriklaud (veebis) – 2020 kokkuvõtted, 2021 tegevuste läbiarutamine

15. jaanuar veebis rahvarõivaseminar, Vana-Võromaa rahvarõiva nõukoja plaanide tutvustus Vilve poolt (seminar ERKL korraldatud).

9. veebruar tsõõriklaud (veebis) – tootekonkursi arutelu, infovahetus

11. veebruar konkursi „Aigu om“ väljakuulutamine, pressiteated

9. märts tsõõriklaud – tegevuspiirangute aja infovahetus, vahepeal valminud uute käsitöötoodete tutvustamine meistrite poolt veebi kaudu

4. mai tsõõriklaud ja konkursi „Aigu om“ tulemuste avaldamine, esitlus (veebiülekanne ja album FB-s). Plaanide arutelu

mai – juuni – ettevalmistused rahvarõivaid tutvustava teenuse avamiseks veebituru kylas.ee kaudu.

30. juuli osalesime esindusega Karksis toimunud Mulgi peol: Vana-Võromaa käsitöö väljapanek, müük, tutvustamine, õpituba, laadalaval lõõtspillitüdrukute esinemised ja intervjuu Külliga.

28. augustil toimus vaseliste valmistamise koolitus (mentorkoolituste sarjas).

09. sept 2021 veebiseminar Pihkva partneritega teemal Praktikate ja kogemuste jagamine kohaliku eripära esitlemisel turismis ja käsitöötoodete disainimisel

29. sept tsõõriklaud - tagasisaade kevadele-suvele ja ettevaade sügisele, ülevaade nõukoja arendustest, tegutsemisvõimaluste arutelu, tulevikuväljavaated loomemajas tegevusteks.

12. oktoober tsõõriklaud – mardilaada ettevalmistused, projekti BestNest vahekokkuvõtted

11. nov – 14. nov virtuaalne mardilaat (laht avatud aasta lõpuni)

12. nov - rahvarõivaseminar veebis – Vana-Võromaa rahvarõiva nõukoda tutvustava esitluse ja

ettekande tegi Vilve.

16. november – rahvarõivastesse rõivastusmise video (eesti keelne) esitlus, edasiste tegevuste arutelu, sh 2022. aasta põhilised tegevussuunad.

19. nov 2021 veebiseminar Pihkva partneritega teemal Pihkva ja Võromaa piirkonna traditsioonilise käsitöö ajalugu

7. detsember tsõõriklaud – Pihkvaga toimunud ühisseminaride ettekannete tutvustus, järgneva aasta tegevusplaanide arutelu, jõulueelsete müükide ettevalmistused.

12. detsember Vana-Võromaa käsitöö ERM jõululaadal

14.-21. dets Vana-Võromaa käsitöö jõulumüük Võrus Tartu tn 48

Muutused võrreldes plaanituga: Tegevusi ning nendega seotud eelarvet tuli ümber planeerida sügisel novembri alguses, kui selgus, et mardilaata ei toimu Tallinnas kohapeal. Plaanitud kulud, mis oleksid kaasnud reaalse laada toimumisega, planeeriti ümber rahvarõiva nõukoja sisuarenduseks. Koostatud, kujundatud ning trükitud sai rahvarõivaid tutvustav mäng „Otsi ja lövvä!“. Tegevuskava muudatuse kooskõlastas MTÜ juhatus e-posti teel ja muudatuse taotluse esitasime toetusmeetme IS kaudu 12. 11. 2021, samal päeval saime loa eelarve muudatusteks.

Tähelepanekud valdkonna arengu kohta: Pikalt kestnud piirangute olukord on üldiselt mõjutanud kogu käsitöövaldkonna arengut negatiivselt. Müügi võimalused on üldiselt vähenenud, käsitöö loojate meeleolu ja motivatsioon tahab pidevat toetamist ja reaalselt nõustamist (kuidas edasi ja millel on mõtet jms). Oma loomingu ning tegevustega liikumine virtuaalkanalitesse ei ole paljudele veel jõukohane, tahab õppimist ja harjumist. Virtuaalsuhtlus käsitööliste vahel tahab veel tublisti harjumist ja lausa isiklikku abistamist, et muutunud oludes keegi suhtlusest ning ühistegevustest välja ei jääks. Möödunud aasta näitas, et virtuaalkanalite kasutamine igapäevases töös on teema, millega tuleb eraldi tegeleda.

TEGEVUS 2

Vana-Võromaa kultuuriruumi turundustegevused 2021

Kultuuriruumi ja –pärandi turundustegevusi korraldati koostöös Võru ja Põlva maakondade turismikoordinaatoritega (partnerid Võromaa Arenduskeskus ja Põlvamaa Arenduskeskus), infot edastati ka Valga maakonda jäävasse Vana-Võromaa osasse kogukonnaportaali kotus.ee kaudu.

2.1. Vana-Võromaa sihtpiirkonda tutvustava veebilehe <https://www.puhkaestis.ee/et/ponevad-paigad/louna-eesti/vana-voromaa> ajakohasena hoidmine ning täiendamine tuuridega.

Aasta jooksul on meeskonnatööna valmistatud ette ja lehel avaldatud uusi tuure, mis tutvustavad Vana-Võromaa eripära. Samas on osa ettevõtjaid oma teenuseid ümber kujundanud – üht-teist on aasta jooksul kadunud aga pakutavat on ka juurde tulnud. Kokku on aasta lõpul valikus 21 tuuri, mis toimuvad Vana-Võromaal või on sellesse piirkonda seotud. Objekte/sündmusi on aasta lõpu seisuga 406, mis on enamvähem sama kui aasta alguses. Leht on pidevalt dünaamilises muutumises ja sõltub hästi palju ettevõtjate panustamisest.

Tulemus: Vana-Võromaa sihtpiirkond puhkaestis.ee lehel on toimiv, lisandunud on uusi objekte ning teematuure, visuaali ilmestavad vahetuvad fotod.

2.2. Kultuuripärandid esitlevate fotode kogumiseks konkursi korraldamine

<https://fotojaht.visitvoru.ee/>

Aasta alguses valmistati ette konkursi „Püvvä pildi pääle!“ sisuline osa, turundustegevuste plaan ning vajalikud visuaalid, tekstid, pressiteated, materjalid. Konkursi läbiviimiseks kasutati olemasolevat veebikeskkonda <https://fotojaht.visitvoru.ee/>, mida arendati avatavale konkursile kohaseks.

Konkursi väljakuulutamise oli võimalik juuni alguses (varasemalt kehtisid liikumispiirangud). Konkurs kestis 1. juunist kuni 15. oktoobrini. Jahi kogusaak oli 295 fotot (prognoos oli 100), pilte laadisid lehele üles nii Vana-Võromaa elanikud kui ka selle piirkonna külalised.

Võidupildi (auhind 300 euro väärtuses fotopoe kinkekaarte) valis välja viieliikmeline hindamiskogu, eripreemiaid ja auhindu määras korraldustoimkond arvestades ka hindamiskogu ettepanekuid. Rahvahääletuse võitja selgus veebihääletusel.

Kajastustest veebimeedias avaldas pressiteate fotojahi tulemustest kõige väiksemate kärbetega portaali Lõunaestane: <https://lounaestlane.ee/kirev-pildisaak-vana-voromaa-fotojahilt/>

Fotojahi saagist valitud fotodega koostati Võru Instituudi poolt 2022. aastaks võro-estegi keelne seinakalender: <https://umapuut.ee/toode/2022-aasta-seinakalender-vana-voromaa-looduspiltidega/>, mis on praguseks jõudnud vähemalt paarisaja kasutajani.

Tulemus: pildipanka lisandus uusi fotosid Vana-Võromaa kultuuripärandi jäädvustustega, millest valik jääb avalikus kasutuses olevasse pildipanka, osa võetakse kasutusse turundustegevuses. Võistluse teine eesmärk – tutvustada Vana-Võromaad ning siinset eripära – sai samuti hästi täidetud. Sõnum ning üleskutsed märgata kohalikku eripära jõudis veebikanalites (FB: visitvoru ja Lõunaestegi turism) vähemalt 130 000 inimeseni (neist 2660 klikkas), lisaks edestasid sõnumit ja visuaali piirkonnas üles pandud paberplakatid, reklaamid sise-ekraanidel Võru Kagukeskuses ja Rõuge Coop poes ning kajastused meedias.

2.3. Vana-Võromaa kultuuripärandi sündmuste turundamiseks erinevates meediakanalites vajalike tekstide koostamine ning piltide valik ja kasutusload.

Textide koostamist ja nõustamist tuli ette vähem, sest uusi turismitrukiseid juurde ei loodud. Pilte vajasisid visitvoru.ee ja visitpolva.ee lehed, kultuuripärandid esiletoovaid sõnumeid koos piltidega postitati FB kanalites peamiselt koostööpartnerite poolt.

Tulemus: Vana-Võromaa sündmuste info on jõudnud eri reklaamikanalite mööda sihtgruppideni, see on toonud piirkonda nii uusi kui korduvkülastajaid.

2.4. Vana-Võromaa kultuuriruumi teenuste ja toodete veebikeskkondades turundamist toetavate keskkondade arendamine ning kampaaniate toetamine.

Kavas oli arendada veebikeskkondades virtuaaltoodete müüki: turismiettevõtete kinkekaardid, e-pääsmed, teenuspaketid. Üleskutsele oma e-tooteid Vana-Võromaa veebipoe umapuut.ee kaudu müüa reageerisid ettevõtjad üsna leigelt, kuigi pakutavad tingimused olid soodsad. Suuremad ettevõtted on ise oma veebilehtede kaudu müügilahendused loonud. Väiksemate ja hooajaliselt tegutsevate teenusepakkujate jaoks valmistati Võrumaa Arenduskeskus ette veebiturgu <https://kylas.ee/>, mille kaudu saaksid just väiksemad ettevõtted oma hästi erilisi, ka piirkonna eripärasest kultuurist osasaamise võimalusi pakkuda. Veebituru kaudu valmistati spetsiaalselt ette kolm võrukeelset elamuspaketti: „Võro kiil mängu kaudu“ (võru keele lühike ja lõbus õppimine), „Lusti Karilatsi Vabaõhumuuseumis“ (võrukeelsete rahvalaulude ja mängude mängimine), „Säe hinnast võrokõsõ muudu pidorõivilõ“ (rahvarõivaste ja kommete tutvustamine). Veebiturult teenuste broneerimine tahab piirkonna külaliste jaoks harjumist ja vahetult külastushooaja alguses avatud veebilahendus jäi

sihtrühma jaoks veel vähetuntuks. Loodud virtuaallahendusel on laienesed tulevikku, väikse teenusepakkuja jaoks on platvormi pakutav teenusdisaini abi ja teenuste turundus heaks toeks. (Kagu-Eesti mainekava elluviimise raames loodud veebilahendus <https://midatehalounaeestis.ee/> on üsna sarnane oma eesmärgilt ja avatud ka Vana-Võromaa piirkonnas toimuvate sündmuste/tegevuste pakkumistele).

Vana-Võromaa turundamise võimenduseks arendati visitvoru.ee lehel IT lahendus külastaja suunamiseks Vana-Võromaa e-poodi <https://www.visitvoru.ee/e-pood>

Turismimärgise „Siin on turvaline“ rakendamise käigus loodi Vana-Võromaa piirkonna jaoks sama sõnumiga, aga piirkonna erilisust esiletoov märgis, mida suveperioodil kasutasid osad ettevõtjad, kes pakuvad piirkonna eripärast teenust. Sügisel ühtlustati märk üle Eesti ühesuguseks, aga Vana-Võromaa jaoks loodud märki kasutavad näiteks Vana-Võromaa muuseumid paralleelselt üle-eestilise märgiga, vt nt Karilatsi Vabaõhumuuseumi koduleht: <https://karilatsimuuseum.ee/kulastajale/>

Tulemus: Vana-Võromaa piirkonna turismiteenuste veebimüük toimib mitmete erinevate kanalite kaudu; kultuuriruumi eripära tuntus on kasvanud, kliendid kasutavad broneeringusüsteemide võimalusi, rakendatud on uusi turunduslahendusi piirkonna esiletoomiseks ja siinsete kultuuripärandiga seotud ettevõtete käibe suurendamiseks.

2.5. Töö kohaliku toidu võrgustiku Uma Mekk meeskonnas; Vana-Võromaa muuseumide turundustegevustes ning Vana-Võromaa suitsusaunade koostöövõrgustikus.

Projektijuht osales kohaliku toidu võrgustiku Uma Mekk meeskonnas, tegeldes tootjate nõustamisega toidupärandi ning võru keele osas ning osaledes märgi omistamise komisjoni töös.

2021. aastal toimus kaks märgi taotlusvooru, lisaks kogunes komisjon erakorralistel juhtudel tootjate kiireloomuliste avalduste alusel. Uma Meki kohvikute ja restoranide nädalaid toimus kaks: 31. mai-6. juuni (9 toidupakkujat) ja 11.-17. oktoobril (8 toidupakkujat). Aprillis toimuma kavandatud nädal tuli liikumispiirangute tõttu lükata juuni algusse. Selline aja muudatus tõi kaasa mitme toidukoha loobumise nädalal osalemast. Komisjoni ülesandeks oli enne toidunädalate toimumist nõustada toidukohti koha peal (UM menüü toitude sobivus ning kohaliku tooraine pakkujate soovitamise).

9. okt toimus Võru linnaplatsil Uma Mekk suurlaat, mille käigus jäädvustati fotodele kohalikku eripära kasutamine (sümboolika, võro keel, kohalikud mustrid-kirjad). Fotod on lisatud Vana-Võromaa turundusfotode pildipanka.

Vana-Võromaa muuseumide turundustegevustes nõustas projektijuht muuseumitundide reklaamimisega seotud tegevusi (veebireklaamid, plakatid), osales esimesel poolaastal uudiste loomes (uudiskirja toimetamine).

Võro keelt ja siinset kultuuripärandit esiletoovaks mainesündmuseks oli 2021. aasta võro keele nädal. 2.-8. novembril toimunud võru keele nädala üleskutse oli „Kiildke vai är – ma iks kõnõlõ!“ Nädala jooksul tegutses ligi 200 võru keele agent, kes olid eeskujuks võru keele igapäevasel kasutamisel. Algajad võru keele rääkijad said end proovile panna bingo-tüüpi mängus „Võrokõsõ välläkutsõ“ lihtsaid ülesandeid täites. Nädala jooksul toimus palju võrukeelseid sündmusi ning võru keelt oli tavapärasest rohkem kuulda ka üleriigilises meedias. Võru keele nädala kokkuvõtte ja meediakajastused on veebilehel: <https://wi.ee/et/tegemised/voru-keele-nadal-2021/>

Projektijuht osales korraldusmeeskonnas tegeldes sündmuste ja kampaaniate tekstide ja reklaamide koostamise ning sündmuste eelturundamisega veebis.

Vana-Võromaa suitsusaunade koostöövõrgustiku töös oli mahukas tegevus jaanuar-märts UNESCO jaoks aruande koostamine kümne aasta tagasivaates, sh tegevuskava täitmise analüüs koos kogukonna esindajatega. Suvel juulis tuli ette valmistada filmimisvõimalused suitsusaunatavast teleklipi (u 2 min lõppmaterjali) loomiseks. Saade valmis UNESCO ERK tellimusel ja kajastas UNESCO vaimse pärandi nimistus olevaid nähtusi (kokku 5 min). Võtted toimusid 7. augustil Palli talus, saade oli esmalt eetris 13.10.2021. Klipp on järelvaadatav: <https://etv2.err.ee/1608355733/unesco-eesti-parand>

Lõuna-Eesti turismiklastri arengutega ning Tartu 2024 kavadega oleme ennast kursis hoidnud ja vahendanud infot, mis võiks Vana-Võromaa turismiettevõtjatele kasuks tulla.

Tulemus: erinevate võrgustike ja meeskondade koostöös on Vana-Võromaa kultuurilised eripärad sündmuste ja tegevuste kaudu hästi nähtavad nii Eestis kui ka lähivälismaal. Piirkond eristub teistest omapäraste teenuste/toodete poolest, kasvab nii uute külastajate kui ka korduvkülastajate hulk.

Kokkuvõtvalt

Vana-Võromaa kultuuriline eripära (suitsusaunakombed, võro keel, kohalik toit Uma Mekk) on koos sümbolikaga esile toodud, toimusid mitmed kampaaniad, ilmusid meediakajastused siseriiklikes meediakanalites ja sotsiaalmeedias.

Koostanud

Küllli Eichenbaum

Võru Instituudi projektijuht

Tel 56611924